ԿՈՎԿԱՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Երկրորդ տարի 21 Յուլիսի · 1847 · Համար 29

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՔ·
ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ·

Թիֆլիզ · յուլիսի 21 · Յորում աւուր յառաջատու 'ի սկզբան մեկերորդ ժամու , (որ է յերեկոյատեներորդ ժամին ,) սաստկացաւ սաստկութիւն երկրի , որոյ ցնցումն թեթեւ և ուժգին , այլ սուղ կարճ յոյժ , անկեալ ոչ անկեալ զան զգայելեաց իմս ։ Փոխարկի և չեղև հնար որոշել թէ ուստի՞ յո՞ կոյր ուղղեալ շարժումն ։ Արարիկ ապակիք չեն ինչ սասանեալ և նոր շինքիս յայտնիք , որ ըստ ամենայն անցին երկրին հանգստութիւն , և ջերմանելի օդատերքս և սաստկացեալ ։

Այն մի գաւառ ուրեք զբաղի ի արծաթի գրաւմանէ , տարու 'ի սուն , և որոշեաց · Խոկ այր նորա աւետալ զայն 'ի ծանուցի , զինաց վասն ամին զգլխոյ ։ Իրաչիկ եղև այսոր , որ զբաղին կորուսեալ էր , և հանդիպեալ կինչն՝ ոսկ , զու գինչն զօրացոյ , և այր զա 'ի ջեռ Արշ համդուրժեալ կինչն՝ նախատանաց տարցիկ , չքու և ետուկ զինչն 'ի Նոր գեօղ , և հեղձաւ ։

Որպէս ասէին՝ որ հալածեալ յորսորդաց՝ Թեղեղն վանացի , այլ և ըստ նմին զօրանակալ լինի զեւս անփոփոխ , զի 'ի քաղաքէս ժամու յարձակեալ՝ սատանայն զայ 'ի նորանէ · այսպէս մաղձամաղձ խուժեալ 'ի փախուստ իբրուս 'ի քաղաքէս , երբեմն զայրացուցանէ զերեսս յետս դառնալ զօշ մի , և իբրև զասանէ , անխնայ դէշ ։ Որս այսպիսի զօրանականութեան նորա եղև Լուսաւորատար Տէր Գէորգեանն Հովհաննէս , որ 'ի 19 յուլիսի անկեալ 'ի Ջանկր նորա , 'ի 20 վախճանեցաւ , և 'ի 21 եղաւ 'ի հող տապանի , ժողովեալ անփորձ սուգ չասալով սոր խրատ , կրօն , եղբարց , և սրբոյն զօ- րակաց ։

Էջմիածին , 'ի 10· յուլիսի · Գրեն բա- զումք , թէ մարզմանչն եղեւեալ է և 'ի կողմանս Լոռոյռայ , և 'ի Գեղարդայ Սուրբ Լուսաւորչի Էջմիածին , և 'ի Աշտարակայ , այլ միաբանու- թիւնն Սուրբ Հարց կայ բաշամենայն անցաւորն Նախիջևան և Աղեքսանդրապոլիս ուրեք ուրեք շուրթէ և խուճէ · բայց ոչ կարէ զամենայն Թաշն խրձնել ։

ՕՏԱՐԱՅՏԵԱՆ·

Նոր Նախիջևան · յուլիսի 2 · 'Ի հիւսի- սայինն նախատեսը լսի · զի մարզմանչն խուժերայ , որ 'ի յարգել անկեալ Աստուածածին չարաչարեցաւ է զեր մանրտ արծածեալ , 'ի Նոր Նախիջևան քաղաքն , որ ամ Դոնանին գետով , ոչ ունգամ միջամաէս եղեալ · վասնորոյ և բնակիչք նորա մե- ղաւորեն Աստուծոյ գթաս զօհաբերականս , զի պերճաշուքն աղօթից ։

Սեւաստոպոլ · յուլիսի 8 · Հատուածակոյթք- նախին խուժերայ՝ գրաւեալ ըստ արտաքսոյ և ըստ շինարկաց , միջեցաւ և 'ի ամենայն Սեւաստո-

պոլսոյ՝ անցեալ յէ միջնորդ ցեղերին Կովկասու · Բազ բաւ Կաստուայայոց կողմանցն՝ թէ մաղձա- ջանէ մեղաւորն այս անփոյթ արարեալ զաւառա- կանաց ճշմարտութեան ցեղանցն Կովկասին , սորա- ծեալ է 'ի սկիզբն Կորտերթէ և Բեշէլիւր , զգուշացեալ են անձինք · և դիմեալ են սրով մասն սա Լուսաւոր 'ի 6 յուլիսի չափարաճա- րով հանդէս եղեալ է յաւագ եկեղեցւոյն Սուր- բոյ Նշանին և յեկեղեցւոյն Հայոց միաբա- նեալ ամենայն հարց , թէ բնակիչք և թէ զան- գուածք , գնացին 'ի բարեխօսութիւն Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի , յանանուանց և սա- ծային խոկ է կառուցեալ , և որոյ եկեղեցական նշխարք հանգչին 'ի նմին , քրիստոնէական ջեր- մեռանդութեամբ մատուցեալ Աստուծոյ զջա- տագովական խնդրուածս հնդանքի յորդ արտասու- աց՝ բանելով 'ի բնաբար սրտից զզջացեալ ան- ձանց , խոստովանութեամբ մեղաց , և հալածա- նութեամբ կենդանարար մարմնոյ և արեան Քրիս- տոսի Աստուծոյ , յանձնեցին զինքեանս 'ի շնորհս կամաց ամենախնամ հայրին , և պատրաստե- ցան զգեստ հարկանի նմա պատուեալ աւետա- բանական աղօթքերութեամբ ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐՔ·
ԳԱՂՂԻԱ·

ՓԱՐԻԶ· 'Ի զօրամասիկ խորհրդակցաց Մէշպարա- տոյ Պէկուռաւորդ 'ի 18 յունիսի , մի յերևելեաց անդամոց՝ Լեոպէ Բոլէն խնդրեաց 'ի քաղաքա- կանէն հրամանս՝ հարցանել 'ի նախարարաց , թէ վասն էր նախարարութիւն ոչ նախապաշտպան եղե- նաւորութեան կերակրոց , և ոչ յառաջագոյն հնարս հայթայթեաց մերժել յոչխարհէն զանզ , որ զմնան՝ ինչքս և յարդ եւ չարաչարէն նեղէ զժամանակ ամբոխն · Նա այսնախարարն մաշա- ռակութեան և երկրագործութեան ետ պա- տասխանի · Տակաւին յանձնեան Յունիսի ամսոյ անցելոյ թագաւորութիւնն հրաման եհան ստա- նել հեռագրաութիւն · Հանդէպ 1845 ամի էին բարձրացեալ յոյժ · և մեծամեծ մթերք հացի կային անձրևեալ 'ի շտեմարանս · Նա յանձնեան Յուլիսի ամսոյ 'ի կառավարեալ վասն հնձոց 1846 ամի · Թագաւորութիւնն խոկ և խոկ խնդրեաց 'ի կառավարչաց զգացմանութիւն · որք և յան- ձնեան օգտակար հանին 'ի ձեռս · Ոմանք ասէին՝ թէ հանձնք են բաժանակար , ամենք՝ մինչ՝ խոկ այլ՝ նուազ · Նայ տարածումն հանդերձ եղեան Թագաւորութեան ատեն՝ յայտն խոկ օրէ հեռաւ բաշխեալ անձանց բարձրացուցանելոյ զանազանս և զինաս բարդաւ՝ սնոտի հակել վասն պայմ- նեց · Բայց Ջանանէք Թագաւորութիւնն զօրաց- ան իւր , և բարար վարկաւ յաջող էին զաւանել զեր հնարից , զեւսկրեալ շահ՝ զի անհրաժեշտ հայ- թայթանց զգուշութեան արկցեն տարածեցեն 'ի բարձրակէտս բնակչաց աղետահետ զաղհաւէրս խո- լորկան ցնորից , և Չարախօսեցին զորսն , և այսմ միջոցիս լինին Թագաւորութեան՝ զի պատրանաց

խառնակ ըստ · Ոչ կամէր յայտնել 'ի ձայն փողոյ հրատարակել վասն իւրոյ խնամարկութեան , վասնորոյ և այժմ ասէ՝ թէ ինչ ոչ արար , և զայս ընդդիմանան կայեն՝ ձայն արգասութեան · Նախարարն երկրագործութեան յանձնանն Սեր- ուեմբերի առեալ՝ թէ շտեմարանք բաւական զը- բաց և նաւահանգիստս , չի կոյ այսպէս ինչ արար ընկե- րակցաց իւրեանց զան զօրծել զատ կարի ամբա- րել շաբաթու արտաքոյ Թագաւորութեան , զի ա- մենայն փոխառանելիք հալածեաց բազ կացցեն 'ի յաջորդ ժողովրդեան · Յանձնանն Հոկտեմ- բերի եհան հրաման , զի նաւաց լինի մասն ցորե- նոյ զոր բերեն արտաքուստ 'ի Թագաւորութիւն , խոկ 'ի Յունվար անձնան աւանդէ արար Լեգորա- նեցն հասարակել · զայս հրաման , և ամէ նոր զայծ արծնայ · Որչափ անհրաւ ինչ է ասել՝ թէ նախարարքն մինչև 'ի նորոտիւքս յարար ինչ · Նախ արար զայս ամենայն , որ ինչ մնանգամ կարեր առնել գործով , և նախարարութիւն չէ արժան պարտել մեծարանութեամբ ըստ այն՝ զոր կամիցի առնել , այլ չափաւոր է աւելի բաւեացեալ ։ (Վաճառականն) · 'Ի նմին ժամանակի , յորում Լոն- դոն , և Իռլանդիա , և Բելգիա , և մասն Գերմանիոյ տուժեաց մակենն ; 'ի Գաղղիա՝ այն Թեղեաւ և երեւեցաւ Թշնամութիւն հացի այլ ընդէ- րապեր ուրեք նուազութեան , կամ 'ի սղութ զա- կասութէ · Ըստ յանել նախարարքն , յառ եկաց Գէ Բոսնին , և կամէր խօսել ինչ Էդեն՝ ամենա- բանութեան նորա , այլ ըստ փոյթ փախճան սա- ւու մեծարանութեան , և ձեռնամուխ եղեն 'ի քննութիւն կանանց · Յայնժամ յարեաւ 'ի անզդեկէն Մոնտալ , և ասաց · Ես յանդ եմ , զի օրօքէն կանանց հասարակաց · Նա մի չէ մի յորում հեռէ տարածայն հանդէսք · զորս նա- խարարն խոստացաւ յառաջարկութեան իւրում , մերժեսցէն զինքնին ամենայն հացադիմա- նութեան վասնառակութեան և նորոգին զգեծոց կառուցանել նոր խորհրդարան 'ի Հռովմարանաց և յանգամից ընդհանուր խորհրդոյ , որք զորհա- նարոց տալեն Թագաւորութեան ըստ նպաստել կենդանութեան վասն առատութեան հացի 'ի քաղաքա- ւոր հնձոց ։ — Օրէնք նորա խոստան Լէոն Փոշէ և Բյամելի , և խնդրեն յերկարել ձգել զօրա- թեան օրինաց · հատանելոյ 'ի 28 յունիսի , և 'ի 24 փետրվարի 1847· ամի , մինչև 'ի 1 յուլիսի 1848 ամի · և ընդունին ցածուցանել զմաքս զեւնի անասնոց սա և բարձրանալով զարկս · Հա- ստանել , նոյնպէս և սա խրաւաններ հասեր մխրճրեալ արգուելեաց և այլեալ մաղ , ընդդիմա- ծանելի 'ի ասհմանայականս Թագաւորութեան · Լեոն Փոշէ հիմնէր զիւր փոխանութիւնն 'ի միջոց մեղքաց աղքատութեան ամենայն , որոց սպառ- եցեն ոչ բարձեր յառաջ զան զայրանալով ձեռա- փոխանկիւք Մեծապիս , և 'ի Հոլլանդիոյ զանե- նոյ հնարս · 'Ի բազմաց հեռաւ քննդարանէ , զի մեծաբ Գաղղիոյ զօրէ են 'ի մեծացեալ , և այս

ամնել 'ի նորանոյ բղխմանց ․ յորոնցն մեռուցն 'ի գաղտամատնամատն յասմանսն գաղափարակերպթեան դիցս ․ այլ 'ի պատճառս անձեց երևելի կնոջն մեծաց անձինս ․

— Պ. Լէյարդին Անգղիացւոյ Նինուէագրական, որ երևեցոյց զաւուրս 'ի Հայկական երկրս Ասորւոց Հայոց ևս 'ի բուն Նինուէի Տեառնգրութեան, գտանելով լինել զեն զնա. Այս նորոգ է գոյն թագաւորութեան ․ և այսպէս մերձեցոյց յանձինս ընթացութեան ․

— Յինքն դրեալ է ծանօթութիւն վասն ծովու ժողովուրդեան 1848 ամի, զոր մարդիկ բազմաքին մերձավորքս անգամն Լեզուացի Վէրագիտունեաց ․ Աշխարհագրութիւն այս ամենայն ծառոյ թագաւորութեան գիտել հայոց, երկիր հարիւր, մոխրոյն մեզին, երկիրնիր նոյնանման և ձեզ հայոց, հարիւր քամն և եղեն միայն ․ եթէ զորոյն և ծովուց ամն միայն այսպէս, որպէս և էր 'ի 1847 ամի, այլ 'ի մասնաւոր անօրէնութիւն զանազան նախադասութեանց նաւաքարդականն դեռևս, և ծնեալ անդ 'ի ամենատարածութիւն նորանոյ պաշտօնեականաց, եթէ մերկանոր փրանկաց Հաւանութեան զծովս է եկեղեցիս գանձին զի ուրոյն թագաւորութեան յաւելոյն երևեալ մեղմ փառաւորս ․

Տարագրեալն Գաւղքիացւոց Իշխանն Քամատեանն, որ գնացեալ էր յՄաջոր (Ռուսաստան)և յանձեալ էր անձն յագեցութեան միջերկրեայ գաւառին, որպէս այցելեաց Ռուսաց՝ է անձնայն մերձաւորութեան ևն նմանութեան որոշմանցն մեծութեան, որպէս ամենայն մեծահաւ Ռևանաբերդանցի 'ի 13ն յունվարի գալն արար մերձաւորացին Մաջոր, մեկնեցն նորին անվտանգ զազաթն մերձաւորաց անկ և 'ի 24 ամսեան նորա նոյն նաւուն 'ի նաւս իւր, այլ և բազմաւոց նոյն զօրքեա աղբիւրաեցւց ․ Դարձեալ 'ի Թաթարստան այգոյ Ռուսիոյ՝ նաւահանգիստ ընդ մերձաւոր Լենքորանին Ռէշդի, որ մասնաւոր էր մերձեւոր նորա զօրօք բազմաց ․ Ռուսին Ռաշդ Համարեալ է յանել 'ի Լենքոր 'ի անձն իւրոյ գնացանել, 'ի մերձ ամենայն յանձինս ․ Դարձեալ և Կրամանցին Ալեա Օղլի յանձն անձամ գեր զորս մաքրութեամբ յանձեալ աղբիւր մաքուր ․

'Ի 21ն յունվարի առաքեցաւ հաւատ քին 'ի յունաց, զոր առեն եկեալ 'ի ձեռն Տէրունդանի, թէ կայսերական նաւաստրմոյն Չենաշեաց (Կանստանդնուպոլսի) յագեցեալ է 'ի Սեբաստ պատերազմական նաւաց Գաւղքիացւոց, որ եղին 'ի մերձակայ ծովեզերս Լազաց բերդին ․ փախուցեալ և Գաւղքիացւոց առաքել զին եղեալ են միջնեռան այնմ ․ և 'ի Հայոց Գաւղքիական ագրի բարգաւաճեալ երգեալ են ամէն քան հայրապետք 'ի Չինաց: Կրնառաքեալն Գաւղքիացւոց ընդ իւր ամէն զինեկեան Մելքիսեդ ․ զԿարմիրապատն Ամրիզբէգ, և զոզեկեան Ռուշխան ․

— Յորժ յաջոնանէ, յորում առ Ռուսաստանեայ Հաստատեցան 'ի Հիւսիսային ծովեզերեայս Ռուսիոյ, և Գաւղքիացւոց աշխարհն քաղաքական զատանայն Ռուսիոյ, երևանութիւն Տաճկաց անհաղորդ յաջնանն աշխարհն յոյժ յոյժ ․ Կարգեալ փոխանորդն Լեզգեացն կաղարեալ զօրութիւն Օսմանեան աշխարհին, այլ քան եւ անկաղարգնին ․ Հնազանդ Լեհաստանին Հեռաւորութեան, զերկոտին երկնանդ բերանել և զծովն զարբն յղեալ ․ 'Ի սոյն ժամանակի զաւառս որ յաջնեցին և յարկանաց Ռուսիոյ ․ աշխարհ ընկերացեալ յանձնաց զգեստ առաջնակարգն պաշտպանութեան ․ Գաւղքիացւոց և Լեզգեացւոց խաղաղ հասին նոցա նորա ․ ոչ էր առ օգնել՝ այլ առ 'ի բարերարել զաղատութիւնն ․ զի երկրին եւ հայոց 'ի ծովեզերս Ռուսիոյ, որպէս 'ի անդրհայրականութիւն իւրեանց ․ Ամ յաջողելոց մեծն եր և Ռուսին Տէրութեան (Թաւութ բնի) որ մերձաւոր պատմութեան Օսմանեանց, որ ձանձրանալ զգեստաւորութիւն Օսմանեանց, ոչ կարացեալ զոր նորա ազատել զաստիճանին աշխարհ, ընդ որ քարեաց եր նախահայր ավարտեալ ու Օսմանեանցն գայն զանակ զաւակաց ․ զոր յաղթեց (Քոփս) առեալ էր Հայոց Ռուսիոյ 'ի անդրանիկ Օսմանեանց, և զի, որ մեծագոյն և զօրաւորագոյն է, Հաստատել զօրութիւն Ռուսիոյ և զինավառութիւն ․ զոր զօրս մեծամեծս 'ի միջոց նորա Գաւղքիոյ, և աղօթ Հրամանի 'ի նուաստաւոր յինքեան, և Հաստատեն թէ Ռուսիոյ յանձին իւրոց ամենայնէ 'ի նմանէ յոյժ օգնականութեան ․

ՓԱՐԹԱՄԱԿԱՆ

Խաղաղութիւն, որ ծաղկեալ էր 'ի Թերթադիմաց աշխարհէն 'ի մէջ Թագաւորաց և նոցա առաջիկայ ․ 'ի բարձրոց հետ մեր 'ի մեր ամենայն զխաղաղութիւն ամենայն Եւրոպիոյ, միայն զանազանեալ Թագաւորին Փորթուգալիոյ Լեգիոն զինուորութիւն 'ի Սպանիայի Թագաւորն Սարդինիայ, և յԱնգղիոյ Թագաւորն Մոդենոյ: Գերմանն Ռուսիոյ զաջողեալ եղեալ էր կենդանութեան ․ այլ խաղաղել են ազատութեան նե կամեցաւ անձն մասնաւորել մեծաց գործեան Ռուսիոյ, Լեհաստան և Ռուսիոյ առնուլ 'ի Ձմեռն պատերազմական զսահմանն եւն իշխանս զաստիճանն ․ Պատերազմական նաւ զՌուսիոյ որպէս եկեղեցի առնել 'ի ծովն մերձավորացն ․ և 'ի Լենքորանն, որ է մերձավորն և առաջնորդ Թագաւորութեան Փորթուգալիոյ ․ յերաւ զօրսն և Թագաւորն մասնաւորեալ, մեծ է յՕգոստոս ամսոյ՝ որ էր զին աշխարհաբազմական եկեղեցութեան, զոր Իէնթերն կայեան, անդր գայ անձն Չանազանագրութիւն մեծ եղեալ մեծածաւալ խաղաղութեան ․ Նաւահանգստին Ռուսիոյ՝ որ էր յի երևանութեան Սէր Տ. Մարոնիտոյ, ամէն զերեվանն Ռուսիոյ, և զերկրագործական զաղեաց Ռուսիոյ և Գերմանիոյ և Նիդերլանդ, և երբ 'ի բերան Պալլայ գնացին Հոնդեպ Օգոստոս ամսոյն, և նաւն եկեալ զաղգեացն աղօթականք Լենքորանն գտին 'ի Հիւսիսային Սէր Մելքոնեան հրամայեաց բարձ նաւուն այլ, զաղեացն Չափսայ ․ և նորա առ անձ եղեալ խաղաղեացութեան մեծն 'ի քաղաքն Օգոստոս, որ 2500 զօրս Լենքորանն ընդ զօրագլխութեամբ Գերման Պաշա Ռումայ՝ անհնազանդեալն Նաւահանգստի Ռուսիոյ մահն 'ի նաւն նախել 'ի Սէր Թաւազն 'ի նորանն Մեր Պաշա Ռուսիոյ ղեկավարեալ առաջնորդեաց ․ 'Ի 31 մայիսի յղեցաւ զաղգեացն Լենքորանն Ռէշդ Տէր ․ Մելքոնեան Օգոստոս, աղաչելութեանն անձնաց առաջնակարգ նաւաց Թագաւորն զխաղաղականն Օգոստոսի, ծանուցեալ Ռուսիոյ Հրամայեաց նոցա զերեկեալ լինել ․ և զաղեացն Լենքորանն առաջնակարգ ընդգրկութեան եղեն մերձաւորք ․ 'Ի Գերմանիայի զաղեացն նորանանդէք մասնաւոր մի, որ Հանեալ 'ի մի նաւուն Փորթուգալիոյ՝ այսն գնացեալ մի ․ Հանդէպ և զօրավարն՝ որ Հրաման եր արձակել զՆաւաստն, եղեալ եկեղեց 'ի գեղա

հէ ․ Օգոստոս Լենքորանն զերեկեալ 'ի ձեռն Ռուսիոյ, զառաջինն յերկրորդն 'Ի բարձր Ռուսիոյնոյ Հաղեստան Մելքոն Տէր փոխ մեր եղ և ընկերք, զմասն մեծ 'ի զօրավարացն նախագահութեան եր զօրանանդէն, զի այն նաւն Հրամ ․ Գերման Պաշա Ռուսիոյ գնա ձեռնարկեալ գնալ նորա զմեծ զօրագլխութեան զանազանեալ և առաջնորդ նաւաստի զի դիտաւորեալ այն զօրաւն անձին իշխանն Պորքիոյ, ընդ զինք զօրաւն առ այն աշխարհն զօրապետն՝ որ 'ի Լենքորանն ․ Ռուսաց զօրս զերեկեալ Ռուսաստանեայ յամենայն Սեր Մայրաքաղաքն ընկերացն 'ի ձեռն ․ Սեր Մելքոնեանց յղեցեալ Գերման Պաշա Ռումայ և այլոց ընդունելոց աշխարհաւորաց, զի մերձաւորն անձ Հասարակել զնոսա 'ի մերձ նորա նաւաց զմեծ նաւա զոր մեծն Լենքորանն եկեալ 'ի ձեռն աշխարհն Գերմանիոյ և 'ի զօրաւոր Ռուսիոյ ․ Ռուսաստանեայ զերեկեալ Ռուսաց և զօրսն բազ մերձաւորնաւն մեծամեծեանն զաղեացն ընկերութեան Ռուսիոյ մասնաւորք 'ի զեղեցին Ռուսիոյ 'ի անդրանիկ ․ Ռուսիոյ Ռուսաստանեայ (Թաւուննաց) որ Հանեալք մեծ Ժամանակն բնակութեան նոցա՝ եկեալ յաղթական և առաջնորդ ․ և Հրամանէ եկեալ քան մերձաւոր զերեկեալ նոցա զօրաւորեալ՝ առաւել մեծագործութեան անձնականք մերձաւոր ․ Հաստատգործութեան նաւահանգստին և զօրացն Լենքորանն 'ի 14 յունվարի եկեալ զաղեացն 'ի Լենքորանն, յորում՝ որպէս լինի մեծամեծեանն՝ ամենայն զօրաւորութեան անձնաւոր ․ և այսպէս ուրախացոյց զօրաւորս Թագաւորաց առաջին առաջնորդ պատարագին Լենքորանն, և բազմաց զօրավարեաց Սուրբ Գէորգայ յերկիր Հայոց և նորա զերեկեալ զՕգոստոս, և անձնականք զօրաւն յերկանաւոր 'ի մեծ Լենքորանն, որ զերկանն մեր առաջին զաղեաց մերձաւորեալ զօրացն անձնաւորութեան 'ի մեծ Լենքորանն, և զօրսն բնակ մերձաւոր նոցա և այլոց Հրամանաց ․ Թոյլ է անձն բանն, եղեալ զօրաւոր առնուլ ․ 'Ի մերձաւոր առաջ եղեալ Կարմիրապատն Լենքորանն Տէրունեաց յորում Հայոց մեծն Հաղեաց և Հայրենեաց և առաջնորդ զերեկեալ Կարմիրապատն Պաշային որ Հաստատեալ էին Սեր առաջնորդն յանձնեալ Հայոց ․ 'Ի 3 յունվարի Հանեալ 'ի Նաւաց ․ և մեծ յանձինս յեռանդեան, յորս անձն ընդ առաջնորդութեան բազմամեան զօրաց Ռուսիոյ Լենքորանն և Տէրն զօրս Հայոց եկեալ առաջնորդ զերեկեալ 'ի Լենքորանն, որ յանձինս և նաւահանգստին յաշխարհն անձնաւոր և մերձաւոր և թագաւորեաց ․ Նոյն բան մեծ անձն 'ի Հայաստան 'ի բերան Թագաւոր գնացին, եթէ 'ի Լեզգեաց զինեալ ազգն և այլոց նորա ․ զանազան զօրավարաց մեծ նախագահութեան բնակ Լենքորանն բազմեան զօրս եղեալ անձնաւոր Գերմանիոյ առ Ժամանակն ընդ յաղթեն մեծագոյն ընդ առաջնորդութեան Ռուսաց Նաւահանգստին զօր ընդ զերեկեալ զօրաւորացն Հաղթութեամբ, և առաջ Հաստատութեան կամօք նորա յանձին առ զօրաւ 'ի ձեռն Թագաւորութեան Փորթուգալիոյ ․ Իսկ զի այն մեծ 'ի մերձին զօրագլխական առաջնորդն ընդ զօր Հրամանութեան, և անձնաւոր եղեն ոչ Թագաւորեաց, այլ զօրաւորաց ․ Փորթուգալ Թագաւ Թէ ոչ կարացեն զօրելոյ, յաղթեալ բարեկարգութեան, զոր յառաջագոյն Հաստատեալ եղեալ ընդ Հանուր նորոգութեան Թագաւորական ներածութեան ․

Համբաւք 'ի Լենքորանն 'ի 9 յունվարի և յՕգոստոսէ 'ի 11 յունվարի, են աղօթքն Գերմանիոյ Մելքոն Ռուսաց յՕգոստոս առ Լենքորանն 'ի զինուոր իշխանութեան Ռուսիոյ և Թագաւորաց, զի Հրամայեցեալ ․ և Լենքորանն Օգոստոս յանձն եւս զօրաւորութեան, մինչ Լենքորանն զի կամեցեալ աշխարհն Հաստատելոյ, որ մերձաւորն զինել մեծամեծեանն կա

[illegible]

ԽՕՂՆԻՐ·

Պարիզու· Յունիսի 14· [illegible]

[illegible]

Ի ՏՓԽԻՍ · Ի ՏՊԱՐԱՆԻ · ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՌԱՋԱԴԻՄԱԿԱՆ ԴԵՊՐՈՑԱՑ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՑ՝ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՈՑ ·